

Suomen kielen hallintoalue – hoito- ja hoivakonttori

VON 2021/0563

Hoito- ja hoivakonttorin johtoryhmä hyväksyi käsikirjan 15. maaliskuuta 2021.

Käsikirja korvaa aikaisemman 24.2.2014 hyväksytyn rutiinin.

Norrköpingin kunta kuuluu suomen kielen hallintoalueeseen. Tämä käsikirja koskee kaikkea hoito- ja hoivakonttorin toimintaa ja siinä kuvataan mitä toiminnassa on muistettava annettaessa tukea ruotsinsuomalaisille. Siinä kuvataan myös mitä ruotsinsuomalaisille profiloidussa toiminnassa on saavutettava ja seuranta, jota konttorin on suoritettava.

Suomen kielen hallintoalue

Laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä tuli vuonna 2010. Sen mukaan muun muassa hallintoviranomaisten on tarvittaessa informoitava sopivalla tavalla kansallisia vähemmistöjä tämän lain niille antamista oikeuksista. Norrköpingin kunta liittyi 1. tammikuuta 2012 suomen kielen hallintoalueeseen. Tämä merkitsee sitä, että kunnan on tuettava siellä asuvien ruotsinsuomalaisten mahdollisuuksia esimerkiksi puhua suomea, säilyttää ja kehittää kulttuuriaan ja vaikuttaa heitä koskeviin asioihin. Hoito- ja hoivalautakunnan harjoittama vanhusten ja toimintaesteisten hoivatoiminta Norrköpingin kunnassa on tärkeä osa suomen kielen hallintoalueeseen liittyvästä vastuusta.

Suomen kielen hallintoalueeseen kuuluvan kunnan on:

- informoitava ruotsinsuomalaisia heidän vähemmistölain mukaisista oikeuksistaan,
- suojeltava ja edistettävä suomen kieltä,
- edistettävä ruotsinsuomalaisten mahdollisuuksia säilyttää ja kehittää kulttuuri-identiteettiään,
- edistettävä suomen kielen käyttämistä,
- annettava ruotsinsuomalaisille mahdollisuus neuvonpidon kautta vaikuttaa heitä koskeviin asioihin,
- antaa yksityishenkilölle mahdollisuus käyttää suomen kieltä kirjallisissa ja suullisissa yhteyksissään kunnan kanssa,
- antaa yksityishenkilölle oikeus suomenkieliseen vanhustenhooltoon kokonaan tai olennaisilta osin,
- informoitava kaikkia vanhustenhoollon puitteissa avustusta hakevia mahdollisuudesta saada toimenpiteet kansallisella vähemmistökielellään, joka on suomi.

Kaikkia toimintoja koskevat velvollisuudet

Norrköpingin kunnan kuuluessa suomen kielen hallintoalueeseen kaikella hoito- ja hoivalautakunnan toiminnalla on erityinen vastuu siltä tukea saavista ruotsinsuomalaisista.

Kunnan kansallisia vähemmistöjä koskeva vastuu käy ilmi asiakirjasta “Riktlinje för arbetet med nationella minoriteter i Norrköpings kommun” (KS 2019/0443). *(Suuntalinjat kansallisten vähemmistöjen parissa tapahtuvaan työhön Norrköpingin kunnassa)*

Tämä suomen kielen hallintoalueen käsikirja voi olla apuna toiminnalle, jonka käyttäjinä on yksityisiä ruotsinsuomalaisia ja perehdyttää lyhyesti siihen, mikä on tyypillisesti suomalaista.

Erityistä profiloiduille toiminnoille

Profiloitaessa toimintaa ruotsinsuomalaisille, sen tulee täyttää laaditut kriteerit, jotta sitä voidaan kutsua profiloiduksi toiminnaksi. Toiminnan profiloimiseksi tulee ottaa yhteys toiminnankehittäjään, jolla on vastuu suomen kielen hallintoalueesta hoito- ja hoivakonttorissa.

Tämä käsikirja on tarkoitettu tueksi toiminnalle, joka on hankkimassa itselleen ruotsinsuomalaista profiilia. Alussa toiminta ei ehkä vastaa täysin kaikkea käsikirjassa mainittua, mutta on pyrittävä noudattamaan sitä ja tekemään parannuksia vähitellen. Alla olevassa on kuvattu yleisesti ruotsinsuomalaisten kulttuurin ilmentymistä, vaikka sen ei tarvitse päteä kaikkiin.

Henkilöstön tiedot

Toiminnan kaikella henkilöstöllä on oltava perustiedot suomalaisista perinteistä ja suomalaisesta kulttuurista. Henkilöstöön kuuluvan on oltava perillä kieleen, ruokaan ja kulttuuriin liittyvistä mahdollisuuksista, vaikka hän ei itse puhu kieltä tai ole ruotsinsuomalainen. Henkilöstön on voitava ohjata, antaa vihjeitä ja neuvoja tarjonnasta tv:ssä, radiossa tai muissa medioissa. Koko henkilökunnan on myös oltava perillä suomen kielen hallintoalueesta ja kansallisia vähemmistöjä koskevasta laista.

Yhteistyö yhdistysten kanssa

Ruotsinsuomalaisille profiloidussa toiminnassa on tehtävä yhteistyötä Norrköpingissä olevien suomalaisseurojen kanssa. Niiden kanssa käytävä dialogi ja vapaaehtoisvoimien käyttö on tärkeä keino pitää yllä suomalaisia perinteitä toiminnan puitteissa oleville käyttäjille.

Yksilölliset tarpeet

Jokaisen käyttäjän yksilökohtaisten tarpeiden on käytävä ilmi tämän toimintasuunnitelmasta. Henkilön ollessa alkuperältään suomalainen, henkilökunnan on kysyttävä erityisesti kieleen, ruokaan ja kulttuuriin liittyviä toivomuksia täyttääkseen suomen kielen hallintoalueeseen liittyvät vaatimukset.

Kieli

Informaatio toiminnasta kunnan kotisivulla ja muu tiedotusmateriaali on oltava suomeksi. Tiedot toiminnasta, kuten aktiviteeteista, ruokalistat jne. on käännettävä juoksevasti. On pyrittävä siihen, että joku työnjohtoasemassa oleva tai toiminnasta vastaava puhuu suomea. Seuraavat seikat tulee täyttää, jotta hoivakotia voidaan kutsua profiloiduksi:

- Käyttäjällä pitää olla päivittäin mahdollisuus puhua suomea jonkun hoivakodin henkilöstöön kuuluvan kanssa.
- Käyttäjälle on tarjottava aina käännöstä toimintasuunnitelmasta. Sisäisessä tietoverkossa on toimintasuunnitelmalomakkeita suomeksi.

Ruoka

Ruoka on tärkeä profiloituneen toiminnan osa.

- Suomalaisen perinteen mukaan jokaisella aterialla on tarjolla suomalaista leipää. Hoito- ja hoivakonttorin suuntalinjojen mukaan leipää on tarjottava kaikilla aterioilla. Ruotsinsuomalaisille profiloituneessa toiminnassa aterialla aina on oltava tarjolla suomalaista leipää.
- Suomalaisia perinneruokia on tarjoiltava juhlien ja perinnetapahtumien, kuten joulun, pääsiäisen jne. yhteydessä.
- Toiminnassa tarjoillaan suomalaisia ruokia ja tyypillisiä suomalaisia lisukkeita arkena yksilöllisten toiveiden mukaan.

Kulttuuri

Tavallisiin suomalaisiin perinteisiin kuuluu saunominen, tangon tanssiminen, hanurimusiikki, karaoke ja runojen lukeminen. Profiloituneessa toiminnassa henkilöstön on käytettävä hyväksi mahdollisuuksia suomalaisten perinteiden noudattamiseen ja luotava mahdollisuuksia erilaisiin toimintoihin. Toiminnan lähtökohtana tulee olla yksilölliset toivomukset. Profiloituneessa erityisasunnossa ruotsinsuomalaisille on annettava mahdollisuus

- voida jatkuvasti käydä kohtaamispaikoilla tapaamassa muita ruotsinsuomalaisia,
- lukea suomalaisia päivälehtiä,
- katsoa suomalaisia elokuvia,
- kuunnella suomalaisia ohjelmia,
- saada käyttöön suomalaista kirjallisuutta mahdollisesti yhteistyössä kirjastojen kanssa,
- juhlia suomalaisia perinteitä yksilökohtaisten toivomusten mukaan.

Ympäristö ja sisustus

On olemassa joitakin tyypillisesti suomalaisia sisustusyksityiskohtia. Suomen lippu sinisine ja valkoisine väreineen on symboli ja värejä voidaan käyttää sisutuksessa. Voit mielellään ottaa yhteyttä kunnan suomen kielen hallintoalueen koordinaattoriin tai suomiseuraan tai johonkin muuhun ruotsinsuomalaiseen tahoon sisustusvihjeiden hankkimiseksi. Muita sisustusvihjeitä ovat:

- keinutuoli,
- kudotut raanut seinällä,
- kudonnaiset nojatuoleissa,
- suomalainen puinen puutarhakeinu,
- kukkalaatikot ikkunalaudalla.

Vuosittainen raportointi

Tilaus- ja seurantayksikön on seurattava suomen kielen hallintoaluetta toimintoja koskevissa seurannoissaan.

Hoito- ja hoivalautakunnan on kunnanvaltuuston toimeksiannosta laadittava ja toimitettava joka vuosi tiedot ja tilasto, jotka kuvastavat vuoden toimintaa.¹ Suomen kielen hallintoalueen toiminnankehittäjä on vastuussa lautakunnan raportoinnista kunnanhallituksen konttorille.

¹ Noudettu asiakirjasta Riktlinje för arbetet med nationella minoriteter i Norrköpings kommun (Suuntalinjat kansallisten vähemmistöjen parissa tapahtuvaan työhön Norrköpingin kunnassa) (KS 2019/0443)